

Falkenbergs kommun

Rektorn vid grundsärskolan i Björkskolan, Hjortbergsskolan och Tullbroskolan
i Falkenbergs kommun

Beslut för grundsärskola

efter tillsyn i grundsärskolan i Björkskolan, Hjort-
bergsskolan och Tullbroskolan i Falkenbergs
kommun

Tillsyn i grundsärskolan i Björkskolan, Hjortbergsskolan och Tullbroskolan i Falkenbergs kommun

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falkenbergs kommun under år 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Grundsärskolan i Björkskolan, Hjortbergsskolan och Tullbroskolan besöktes av Skolinspektionen den 18 och 19 mars 2014.

Fakta om grundsärskolan

Falkenberg kommuns grundsärskola är organiserad i heterogena klasser i Björkskolan, Hjortbergsskolan och Tullbroskolan i centralorten Falkenberg. Björkskolan tar emot elever i årskurs 1 - 9, Hjortbergsskolan tar emot elever i årskurs 1 – 6 och Tullbroskolan tar emot elever i årskurs 7 – 9. I Björkskolan fanns vid tiden för tillsynen elever mottagna i grundsärskolan som läser ämnesområden, det vill säga inriktning träningsskola, medan det i de båda andra skolenheterna fanns elever som läser ämnen eller ämnesområden eller en kombination av dessa. Vid tiden för tillsynen finns ingen elev som läser ämnen i kombination med något eller några ämnen enligt grundskolans kursplan. Rektor som ansvarar för de tre skolenheterna är också rektor för några elever som går sitt sista år i gymnasiesärskolan och som får sin skolgång i Björkskolan.

Vid tiden för tillsynen fanns fyra elever i Björkskolan, sexton elever i Hjortbergsskolans grundsärskola och sju elever i Tullbroskolans grundsärskola.

Skolenheten har ingen sammantagen beskrivning av måluppfyllelsen eller en samlad bild av i vad mån eleverna når kunskapskraven som minst ska uppnås.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens bedömning är att grundsärskolan i Falkenbergs kommun saknar ett systematiskt kvalitetsarbete. Flera utvecklingsarbeten har dock nyligen påbörjats av grundsärskolans nytillträdde rektor. Elevernas kunskapsutveckling följs upp på individnivå men det saknas uppföljning och utvärdering på skolövergripande nivå. Därigenom saknas också ett underlag för att planera verksamheten så att det leder till utveckling och ökad måluppfyllelse. Grundsärskolans rektor har identifierat bristen och tagit ansvar för att ett systematiskt kvalitetsarbete nu har påbörjats vilket ska leda till att verksamheten utvecklas så att de nationella målen uppfylls och resultaten förbättras. I detta arbete ingår också att utveckla grundsärskolan som skolform så att det i alla skolenheter blir ett tydligt fokus på elevernas lärande på såväl individnivå som skolnivå. Lä-

rarna bedriver undervisning som till stor del överensstämmer med författningarnas krav. Skolinspektionen vill dock erinra om vikten av att alla lärare har höga förväntningar på eleverna och tillit till elevernas förmåga att utvecklas.

Tillsynen visar att dokumentation avseende varje elevs upplägg av utbildningen saknas. Likaså är det otydligt hur arbetet med att uppmärksamma, utreda och upprätta åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd utförs, trots att det finns skriftliga rutiner. Enligt skollagen har elever rätt till särskilt stöd för att nå kunskapskraven. Det ingår i rektors ansvar att tillförsäkra att elever får sin rätt tillgodosedd. Rektor har också ansvar för att bedömning och betyg sker enligt regelverket och att den så kallade "pys-paragrafen" (11 kap. 23a § skollagen) inte används på ett otillbörligt sätt. Det framkommer i tillsynen att inte alla elever vet att de har rätt att få betyg oavsett om de läser efter grundskolans eller grundsärskolans kursplan trots att lärarna informerat om detta. Lärarna behöver därför försäkra sig om att eleverna förstår denna rättighet.

Eleverna har inflytande bland annat genom att det i de flesta klasser genomförs klassråd och att de har representanter i elevråd. Elevråd genomförs, med undantag av Björkskolan, tillsammans med elever i respektive intilliggande grundskola. Utöver detta finns det, enligt Skolinspektionens bedömning, endast fåtal tillfällen då det sker en samverkan mellan grundsärskolan och grundskolan, trots att förutsättningar finns i och med att de befinner sig i samma byggnader. Lärarna från de olika skolformerna utbyter inte på ett medvetet sätt kunskaper och erfarenheter med varandra, även om det kan förekomma spontant.

Tillsynen visar att eleverna i stort är trygga i skolan och att lärarna ingriper om det förekommer kränkningar. Skolenheternas planer mot kränkande behandling behöver dock bättre avspejla de specifika skolenheternas behov med efterföljande åtgärder. Att tillförsäkra trygghet för alla elever kräver ett målinriktat arbete utöver det att aktivt ingripa vid förekomst av kränkningar.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falkenbergs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade bris-

ter. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 augusti 2014 redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande
- Lärarna ska samverka i arbetet med att nå utbildningens mål
- Rektorn ska utifrån huvudmannens beslut om inriktning och elevens förutsättningar bedöma om eleven ska läsa utifrån beslutad inriktning eller läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner
- Det ska vara dokumenterat hur elevernas utbildning är upplagd

Motivering

Samarbetsformer och samverkan

Enligt läroplanen ska samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Läraren ska utbyta kunskaper och erfarenheter med personalen i berörda skolformer och samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Vidare anges att rektorn har ett särskilt ansvar för att samarbetsformer utvecklas mellan förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

I intervjuerna med lärare framkommer att det saknas samverkan med grundskolan. Lärarna uppger att det funnits mer samverkan tidigare men menar att det numera saknas kommunikation helt. En lärargrupp uppger att de inte träffar grundskolans lärare och att de inte längre går till de gemensamma personalutrymmena. Lärare i Björkskolan uppger att de bildar eget arbetslag och har inget samarbete med lärarna i grundsärskolans andra två enheter och inte heller med grundskolans lärare. I Hjortsbergsskolan kan lärare från grundsärskolan, om de har utrymme på grund av elevfrånvaro, delta i undervisning i grundskolan. Det sker genom egna initiativ och föregås inte av planering eller att det uttalas som ett samarbete. En av grundsärskolans lärare är dock efterfrågad av grundskolan utifrån en specifik kompetens.

Lärarna uppger att det finns en elev som deltar i grundskolans klass under vissa lektioner. För övrigt finns inget aktivt arbete med att integrera grundsärskolans och grundskolans elever med varandra. Elever från Björkskolan träffar enligt lärarna aldrig de andra eleverna i grundsärskolan och inte heller grundskoleelever. Rektor bekräftar att den kontakt som sker mellan elever i olika skolformer endast sker spontant och att det inte finns någon uttalad strategi för att utveckla samarbetet. Rektors uppfattning är också att elever i Björkskolan aldrig möter andra elever.

I grundsärskolans dokumentation av systematiskt kvalitetsarbete finns en målbeskrivning avseende samverkan inom och mellan skolformerna. Det finns dock inget av detta angivet under rubrikerna "resultat", "analys" och "åtgärder". Det finns inga forum där lärare från olika skolformer kan utbyta kunskap och erfarenheter. I intervjun uppger rektor vidare att grundsärskolan inte samarbetar med grundskolan trots att det finns goda förutsättningar som exempelvis att de, förutom Björkskolan, befinner sig i samma byggnader som grundskolan. Rektor uppger att han vet att samarbete med andra skolformer är bristfälligt men att det först och främst är det kollegiala utbytet mellan de egna skolenheterna som måste utvecklas och prioriteras i första hand.

Utredningen visar att det saknas samarbetsformer mellan grundsärskolan och grundskolan för att berika varje elevs mångsidiga erfarenheter och lärande. Vidare saknas även till viss del samverkan mellan lärare inom grundsärskolan i arbetet med att nå utbildningsmålen, och lärarna utbyter inte kunskaper och erfarenheter med varandra. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Upplägg av elevens utbildning

Enligt skollagen avgör huvudmannen för utbildningen om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner om eleven har förutsättningar för det.

Vid intervju med lärare framkommer att det är tveksamt om det finns någon dokumentation eller något beslut avseende om eleverna läser kombination av ämnen och ämnesområden alternativt ett eller flera ämnen enligt grundskolans kursplaner. Enligt rektor finns beslut från huvudmannen om eleven huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden och att dessa beslut förvaras i respektive elevakt. Förändringar avseende vilken kursplan eleven följer beslutas, enligt rektor, i ett åtgärdsprogram. Om det inte finns åtgärdsprogram så finns ingen annan dokumentation som visar hur elevens studier är upplagda. Lärare

uppgger detsamma i intervju: att om någon förändring sker så finns det angivet i åtgärdsprogram. Även elevhälsan uppgger att det finns beslut om ämnen respektive ämnesområden och att kombinationer dokumenteras i åtgärdsprogram. Dessutom, uppgger elevhälsan, syns det i Unikum, kommunens digitala system för uppföljning och dokumentation, hur elevens skolgång ser ut. Det finns inget särskilt dokument eller beslut som visar hur elevens utbildning är upplagd, enligt elevhälsan.

Rektor har överlämnat utdrag ur Unikum. Dokumentet visar elevens kunskapsutveckling genom skriftliga omdömen i olika ämnen för en elev. Det framgår dock inte i vilken omfattning eleven läser respektive ämne och inte heller om ämnet ingår i ett ämnesområde eller inte. Vidare framgår inte om eleven läser ämne enligt grundskolans kursplan eller grundsärskolans kursplan och inte heller om eleven deltar i andra grupper i vissa ämnen. Det saknas också uppgifter om hur exempelvis skolans val och elevens val används. Sammantaget ger utdragen ingen tydlig bild av hur elevens utbildning är upplagd.

Utredningen visar att rektor inte har fattat beslut om eleven ska läsa en kombination av ämnen, ämnesområden alternativt något eller några ämnen enligt grundskolans kursplaner, utifrån elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Vidare saknas dokumentation av hur elevens utbildning är upplagd. Det är därmed inte säkerställt att elevens utbildning motsvarar dennes förutsättningar att nå respektive kunskapskrav. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

11 kap. 8 § skollagen

Lgrs 11 2. Övergripande mål och riktlinjer

2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan och 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behand-

ling av elever. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Tullbroskolan

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling. Grundsärskolan har ingen egen plan utan ingår i en gemensam plan med grundskolan. I planen framgår inte specifikt vad som gäller för grundsärskolan. Det saknas aktuella åtgärder som utgår från verksamhetens specifika behov och det finns inte heller någon redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts. Lärarna uppger att de inte har någon plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan. De uppger att kartläggningar har genomförts med eleverna och att material lämnats till likabehandlingsgruppen som arbetar med planen. Lärarna menar att resultaten inte framkommer i planen och inte heller vilka åtgärder som ska vidtas utifrån de behov som identifierats. Eleverna är dock trygga och lärarna uppger att det är mycket sällan som elever blir kränkta.

Hjortsbergsskolan

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling. Grundsärskolan finns angiven som en del av hela Hjortsbergsskolan, det vill säga tillsammans med grundskolan. I den gemensamma delen finns angivet åtgärder som är av övergripande och generell karaktär som gäller för alla skolformer inom Hjortsbergsskolan. Grundsärskolan har en egen bilaga, som är under upparbetning, och som beskriver nuläget i en sammanställning för respektive grupp, som eleverna är indelade i, samt åtgärder som till stor del motsvarar behoven som framkommit genom kartläggning. Planen saknar dock en beskrivning av hur föregående års åtgärder genomförts. Lärarna uppger att det inte förekommer samarbete med grundskolan vad gäller det målinriktade arbetet mot kränkande behandling. Lärarna menar att de har gjort flera försök att få igång denna samverkan eftersom de uppmärksammat att det kan förekomma kränkningar mellan grundskolans och grundsärskolans elever. Det finns dock olika syn på hur man ska arbeta med detta, uppger lärarna.

Björkskolan

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling. Planen beskriver i huvudsak skolans pedagogiska arbetssätt i stort utifrån vilka elever som är mottagna där. I planen framgår inte att det genomförs kartläggningar för att inventera riskområden och inte heller aktuella åtgärder som bygger på resultat av en sådan kartläggning. De åtgärder

som beskrivs är övergripande och av allmän karaktär och syftar inte alltid till att förebygga och motverka kränkande behandling. Som exempel kan nämnas individanpassning, elevbeskrivningar och beskrivning av funktionshindret, autism. Det saknas också en redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts. Lärare uppger att eleverna inte är delaktiga i upprättandet av planen och att kartläggningar inte genomförts och att det därför inte heller finns några konkreta åtgärder för året. Motiveringen är enligt lärarna att eleverna inte kan förstå vad som menas med "situationer". Det finns inte heller någon samverkan med grundskolan eller de övriga grundsärskoleenheterna i arbetet med likabehandlingsplanen.

Rektor uppger i intervju att lärarna vid de olika skolenheterna nyligen fått ut en mall för att kartlägga sin miljö och identifiera riskområden samt formulera åtgärder. Mallen ska inom kort lämnas ifylld till rektor. Det behövs mer samverkan med grundskolan för att förebygga kränkande behandling, enligt rektor, eftersom eleverna möter varandra såväl inne som ute. Rektor menar vidare att eleverna i Björkskolan ibland kan vara i behov av att möta andra vuxna än de som de dagligen möter för att få en variation som kan vara stimulerande och förebyggande. Detta är dock inget som återfinns som åtgärd i Björkskolans likabehandlingsplan.

Utredningen visar att skolenheternas planer mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. I samtliga planer saknas en redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts. I Tullbroskolans plan framgår inte vilka åtgärder som gäller för grundsärskolan utifrån den kartläggning som gjorts. I Hjortsbergsskolans plan motsvarar inte åtgärderna skolenhetens behov fullt ut då tillsynen visar att det förekommer kränkningar men att åtgärder mot dessa inte finns angivet i planen, och åtgärderna är mestadels allmänt hållna. Björkskolans plan tar inte sin grund i en kartläggning av skolenhetens behov och saknar åtgärder för innevarande år som bygger på aktuella behov. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska anmäla det till rektorn
- Åtgärdsprogram beslutas av rektorn och där ska anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas
- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges ett sådant stöd. Vidare anger skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolförordningen anger att en elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

I intervju med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att det finns en rutin för hur arbetet kring särskilt stöd och åtgärdsprogram ska genomföras. Det ser dock olika ut i vad mån den följs. Lärare i Tullbro skolan uppger i intervju att de alltid anmäler till rektor eller specialpedagog då det uppstår behov av eventuellt särskilt stöd. Lärarna uppger vidare att de diskuterar om de ska ha åtgärdsprogram eller inte och att de ibland har annan dokumentation som visar förändringar i arbetet runt eleven men att det då inte kallas åtgärdsprogram. Lärare i Hjortbergsskolan uppger att de alltid kartlägger och analyserar behovet och skriver ibland själva, eller tillsammans med specialpedagog, ett åtgärdsprogram utan att ärendet lyfts i elevhälsan och till rektor. Det kan därför dröja innan rektor får kännedom om eventuellt behov av särskilt stöd, enligt lärarna. Enligt lärarna i Björkskolan har de rutinen att alltid kontakta elevhälsan först. Lärarna menar dock att upplägget i hela verksamheten i Björkskolan är en form av särskilt stöd.

Elevhälsan menar att det borde vara klart för alla lärare att det ska upprättas åtgärdsprogram men är också medvetna om att det ibland skrivs en plan för hur man ska arbeta med eleven i olika ämnen och att detta inte alltid anges i elevens åtgärdsprogram.

I intervjun uppger rektor att det finns ett dokument med rutiner som anger att anmälan till rektor ska ske men det är inte alltid det fungerar som det är tänkt. Rektor, som tillträtt tjänsten för ett par månader sedan, har ännu inte en klar uppfattning om hur arbetet kring särskilt stöd fungerar på de olika enheterna. Dock uppger rektor att han är medveten om att behovet måste utredas så snart en lärare anmäler och att rektor ska besluta om åtgärdsprogrammet. Vidare uppger rektor att det finns elever som kan vara i behov av studiehandledning på modersmålet men att detta inte alltid ges eller har utretts. Även lärare uppger att det kan finnas elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men att det inte utretts eller ges. Lärare i Björkskolan menar att de inte anmäler att en elev kan vara i behov av studiehandledning på modersmålet eftersom de anser att eleverna inte har förmåga att klara av det. Rektor uppger vid senare tillfälle att alla nyanlända elever får tolk under en introduktionsperiod men att det är oklart om behovet av studiehandledning därefter utretts eller getts efter det. Rektor uppger vidare att skolenheterna sökt studiehandledning i några fall men inte fått sådan på grund av att det saknats lärare med det språk som behövs.

Skolinspektionen har tagit del av några exempel på åtgärdsprogram. Dessa är av skiftande kvalitet. I något exempel framgår inte elevens behov och i några anges att åtgärderna ska följas upp och utvärderas i samband med utvecklingssamtalet på vårterminen, men inte hur detta ska ske. Rektor och elevhälsa uppger dock att åtgärdsprogrammen alltid följs upp även om det inte tydligt framgår i åtgärdsprogrammet. Det förekommer att åtgärder handlar om att eleven ska läsa ett ämnesområde istället för ämnen därför att eleven bedöms inte kunna nå kunskapskraven i dessa ämnen. Det framkommer av åtgärdsprogrammet att eleven dessförinnan inte haft åtgärdsprogram eller getts särskilt stöd i dessa ämnen.

Utredningen visar att lärare i Hjortbergsskolan inte alltid anmäler till rektorn om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn kan därför inte alltid se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Vidare visar utredningen att åtgärdsprogrammen inte följer författningarnas krav eftersom behoven inte alltid anges och det inte tydligt framgår i åtgärdsprogrammen hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Utredningen visar också att studiehandledning på modersmålet inte alltid ges till elever som behöver det. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen
- Kvalitetsarbetet ska dokumenteras

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolans resultat och ansvarar för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Det framkommer i intervjuer med lärare att de följer varje elevs kunskapsutveckling och på olika sätt dokumenterar detta. Det saknas dock, enligt lärarna, en bild av hur måluppfyllelse och resultat ser ut på skolenhetsnivå. Lärare i Tullbro skolan uttrycker att de inte har några diskussioner om några samlade resultat i skolenheten och att de inte ser att det finns något dokumenterat utvecklingsarbete på skolenhetsnivå. Hjortbergsskolans lärare menar att resultaten på skolenhetsnivå inte följs upp eller utvärderas. Det saknas också dokumentation som visar kvalitetsarbete, enligt lärarna, och det pågår heller inget utvecklingsarbete. De senaste rektorsbytena och brist på tid anges som orsak till bristande kvalitetsarbete. I Björkskolan finns dokumentation för varje elev men skolans arbete som helhet utvärderas inte i syfte att utveckla verksamheten, enligt lärare. Även elevhälsan menar att det finns uppföljningar och klassgenomgångar på individnivå men att utvärderingar av samlade resultat och måluppfyllelse i övrigt inte förekommer i någon större utsträckning. Elevhälsan har påbörjat ett arbete med en elevhälsoplan som anger mål och arbetssätt för elevhälsan och som ska följas upp och utvärderas.

Rektor har, vid tillträde av tjänsten, efterfrågat dokumentation som visar resultat och måluppfyllelse för skolenheterna, men uppger i intervju att sådan inte finns. Enligt rektor har lärarna inte haft förutsättningar att kunna utvärdera på skolenhetsnivå och det finns en osäkerhet i arbetslagen kring vad som menas

med ett systematiskt kvalitetsarbete. Därför har rektor skrivit ihop en arbetsplan som ett första steg i att få igång en utvecklingsprocess. Rektor menar att det finns förutsättningar i några arbetslag men att det kollegiala samarbetet måste bli bättre för att det ska ske en utveckling.

Skolinspektionen har tagit del av rektors arbetsplan, dokumentet "Dokumentation av systematiskt kvalitetsarbete Grundsärskolan Falkenberg" som rektor skickat in inför tillsynen. Dokumentet ger en kortfattad bild av nuläget inom flera områden som exempelvis inflytande, samverkan och lärmiljö. Några mål är uppsatta och några åtgärder är beskrivna. Åtgärderna är dock allmänt hållna och det framgår inte i dokumentationen vilka åtgärder som gäller för respektive skolenhet.

Utredningen visar att det i grundsärskolans skolenheter inte bedrivs ett systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen eftersom det saknas uppföljning av måluppfyllelse och kunskapsresultat samt en planering som utgår från analys och utvärdering av resultat och måluppfyllelse. Rektorn och lärare har därmed inte underlag för att identifiera utvecklingsbehov och kunna vidta åtgärder för att utveckla verksamheten i syfte att förbättra måluppfyllelse och resultat. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-5 §§ skollagen

Lgrs 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Björkskolan ska vara öppen för alla

Motivering

Enligt skollagen ska alla ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet. Hems kommunen ansvarar för att utbildning i grundsärskolan kommer till stånd. Vidare anges att varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundsärskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna. En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära

hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundsärskola.

I intervju med rektor och lärare i Björkskolan framkommer att skolan inte är öppen för alla. Rektor uppger att elever i Björkskolan är placerade där på grund av att de har autism och utvecklingsstörning. Föräldrarna har inte valt utan eleverna är placerade där men med föräldrarnas medgivande. Enligt lärare är det enbart elever mottagna i grundsärskolan på grund av utvecklingsstörning och med tilläggsdiagnos autism som tas emot i Björkskolan. Andra vårdnadshavare kan inte välja Björkskolan, enligt lärare. Elever påbörjar sin skolgång i Björkskolan men kan också komma dit i senare årskurser. Vårdnadshavarna byter då skola utifrån inrådan av rektor. Elevhälsan uppger att vårdnadshavare har möjlighet att påverka vilken skola deras barn ska gå i men att Björkskolan endast är öppen för elever med utvecklingsstörning och tilläggsdiagnos autism.

Utredningen visar att Björkskolan inte är öppen för alla eftersom den vänder sig enbart till elever med viss diagnos. Detta innebär att grundsärskoleelever som bor i närområdet men som inte har denna diagnos, samt deras vårdnadshavare, inte kan välja Björkskolan. Därmed har inte alla elever lika tillgång till utbildning i skolväsendet. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

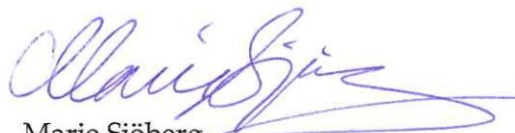
1 kap. 8 § samt 11 kap. 24 och 28-29 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har jurist Julie Svane och utredare Karin Yllö-Werner deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Marie Sjöberg
Föredragande

Bilaga: Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.